

Förskolläraryrprogrammet

Förskolepedagogik:
Verksamhetsförlagd utbildning, 7,5hp

Studiehandledning

Kurskod 970G38

HT 2018

Innehåll

Kursens mål och innehåll	4
Mål	4
Provkoder	4
Under VFU	5
Besök eller Skype	5
Inför trepartssamtalet	6
Under trepartssamtalet	6
VFU-uppgifter	6
B) Delta i övergångar	7
Förberedelser för trepartssamtal	8
Obligatorisk litteratur:	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Bedömningsgrunder:	9
Väl Godkänd	9
Godkänd	9
Underkänd	9
Omexaminationer:	10
B) Till Uk5 970G20 VT2018. Förskollärares ledarskap	10
Bedömningsunderlag	10
Provkoder	10
VFU-reflektionsunderlag kring övergångar på förskolan	14

Välkommen till kursen!

Innehållet i denna studiehandledning har utarbetats i samarbete mellan kursansvarig, VFUråd och de kursmentorer som ingår i kursen. Förutom information om olika kursmoment och litteratur omfattar studiehandledningen även information om examinationer och kursens bedömningsgrunder.

Studiehandledningen ska ses som ett levande dokument, som efterhand med lärarnas och studenternas hjälp, ständigt kan förbättras.

Lycka till med VFU-perioden!

Kursansvarig och kursmentorer

Magnus. Jansson, Britt Westanmo, Pernilla Björknert Pehrsson

VFU-lärare som medverkar i kursen är:

Magnus Jansson	Kursansvarig och examinator	magnus.jansson@liu.se 011-36 36 42
Britt Westanmo	Kursmentor	britt.westanmo@liu.se
Pernilla Björknert Pehrsson	Kursmentor	pernilla.bjorknert.pehrsson@liu.se
Helene Berggren		helene.berggren@liu.se
Anders Albinsson		anders.albinsson@liu.se

Alma Memisevic		alma.memisevic@liu.se
Helene Svensson		helene.svensson@liu.se
Karin Bevemyr		karin.bevemyr@liu.se
Mia Thorell		mia.thorell@liu.se

Kursens mål och innehåll

Mål

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

- självständigt konkretisera styrdokumentets innehåll i lärande och omsorgssituationer för barn i förskolan
- anpassa sitt pedagogiska ledarskap för ämnesområden inom det förskolepedagogiska fältet
- samverka med olika aktörer inom och utanför förskolan
- ta ett helhetsansvar för att, i enlighet med gällande styrdokument, didaktiska teorier och modeller, genomföra undervisning i förskolan och knyta den till utveckling, lärande och fostran i förskolans verksamhet
- planera, genomföra, dokumentera och analysera en aktivitet i förskolan utifrån ett didaktiskt perspektiv

Innehåll

Förskolepedagogik som kunskapsområde utgör utgångspunkten för kursens alla delar. Innebörden av att vara en förebild för barn behandlas i kursen. Med styrdokument, lärande och omsorg samt barns olika behov och villkor i fokus granskas förskolebarns vardag. I kursen analyseras aktiviteter där samverkan med föräldrar och samarbete i arbetslag har betydelse. Förmåga att ta helhetsansvar tränas genom att de studerande planerar och genomför samt utvärderar olika delar av verksamheten.

Provkoder

GSLF	Grundläggande sociala lärarförmågor	4 Hp U-G
SRE1	Skriftlig redovisning	1,5 Hp U-VG
GDLF	Grundläggande didaktiska lärarförmågor	2 HP U-VG

Kursen ges under veckorna v 45-49 vilket gör att kursen 970G16 har uppehåll under denna tid.

V42-44 970G16	V45-49 VFU 970G38	V50-V03 970G16
---------------	-------------------	----------------

Obligatorisk litteratur i kursen:

Skolverket (2016) *Förskolans Läroplan*, LpFö 98 och för de som gör sin VFU i förskoleklass så används Skolverket (2017) Lgr 11.

Lindström, Gunnar & Pennlert, Lars-Ake (2009). *Undervisning i teori och praktik: En introduktion i didaktik*. Umeå: Fundo Förlag.

Under VFU

Under kursen används precis som i andra kurser en Lisamsida för att lägga ut information från Kursansvarig och Kursmentorer. Det är viktigt att ni ofta går in på Lisamsidan så att ni kan ta del av eventuella förändringar och ny information.

Ta i god tid kontakt med din handledare så att ni tillsammans kan planera för de fem VFUveckorna på ett bra sätt. Det första du och din handledare ska göra när ni träffas är att skriva en "Överenskommelse" där ni går igenom olika saker som du som student behöver känna till eller som din handledare behöver känna till om dig. Målsättningen är att du ska få god inblick i verksamheten. Se länk nedan:

<https://old.liu.se/utbildning/program/larare/student/vfu/dokumentforstudenter/1.726627/VFUGuidefrstudenterpdf.pdf>

Under dessa veckor behöver du planera och resonera med din handledare om hur du ska fördela/täcka de lärande som hen ska bedöma. Resonera även kring hur du ska arbeta för att din handledare ska kunna göra sin bedömning. Det är dessutom bra om ni redan de första veckorna planerar in för ditt kommande helhetsansvar, vilket du skall ha under en sammanhängande period av minst 5 dagar under den sista delen av VFU perioden. Du ska i så stor utsträckning som möjligt ta ansvar för alla uppgifter som din handledare brukar ha. Även om din handledare överlämnar ansvaret till dig behöver du se till att hen är med i så stor utsträckning som möjligt för att kunna göra en rättvis bedömning. Under tiden med helhetsansvar ska du utgå ifrån den ordinarie verksamheten och planera, genomföra, leda och utvärdera samt utveckla det innehåll som är aktuell just då.

Utvecklingsguiden är tänkt att vara ett stöd för att nå målen och kan användas som grund för samtal med handledaren samt egna reflektioner. Det är viktigt att under hela kursen dokumentera sitt lärande med hjälp av utvecklingsguiden.

Besök eller Skype

Hälften av studenterna får besök, medan den andra halvan får Skype-samtal, under den här kursen Ht 2018. Under nästa VFU-kurs, HT2019, görs det tvärt om, dvs de som har fått besök i år får Skype samtal osv. Besöken/Skypesamtalen kommer att fördela mellan nio VFU-lärare. Du kommer att tilldelas en VFU-lärare som antingen kommer på besök eller har Skypesamtal med dig och din handledare. (Se listan på LISAM). Besöken kommer att ta 1,5 timmar inklusive ett **treparsamtal** på 30 min. Skype-samtalet består av ett **treparsamtal** på 45 min. Tidsramen för Skypesamtal är förlängd från 30 till 45 minuter då student eller handledare ska ha cirka 15 minuter för att kunna ställa andra övriga frågor. Något som det annars finns tid för vid besök.

Genomförande av Skype-samtal:

Du som student ansvarar för att det finns tillgång till Skype samt ett Skype-konto för att kunna genomföra samtalet. Under VFU-perioden bör du stämma av med din handledare om vilka möjligheter det finns att använda Skype på förskolan. Har förskolan programmet och ett konto att ringa ifrån kan detta med fördel användas för att genomföra samtalet, i annat fall är det din uppgift som student att ordna med detta under VFU-perioden. Du som student kommer att kunna boka en tid för Skypesamtal hos din VFU-lärare (information om detta kommer på Lisam). Det är viktigt att du stämmer av tiden med din handledare så att den passar handledaren och verksamheten.

Inför trepartssamtalet

Syftet med tre-partsamtalet är att ge stöd i bedömningen för handledare och examinator i det nya tregradiga betygssystemet samt tydliggöra för dig som student, utsikterna att uppnå de förväntade kriterierna för VFU-kursen. Genom att diskutera styrkor och utvecklingsområden samt ge förslag på insatser för att komma vidare ges stöd för dig i din utveckling. Du behöver förbereda dig inför samtalet på följande sätt

1. Studenten genomför uppgift 1 (se under VFU-uppgifter).
2. Studenten reflekterar kring observationen och deltagandet i övergångsaktiviteterna utifrån reflektionsunderlaget (Se Bilaga 1). Reflektionsdokumentet läggs in på Lisam senast 24 timmar efter trepartssamtalet.
3. Studenten gör dessutom en självskattning av sina didaktiska och sociala lärarförmågor enligt samtliga kursmål. Även handledaren gör en skattning av studentens lärarförmågor och tar med till samtalet.

Under trepartssamtalet

VFU-läraren leder samtalet och samtalstiden är som längst 45 minuter.

1. Studenten genomför en kort presentationsrunda.
2. Studenten beskriver den observerade och den genomförda övergången. Studenten har med sig sitt VFU-reflektionsunderlag.
3. Därefter ställer VFU-läraren ett antal frågor kring övergången på förskolan.
4. Handledare och VFU-lärare bidrar med sina synpunkter och reflektioner.
5. En diskussion kring var studenten befinner sig nu och hur studenten kan utvecklas vidare.

VFU-läraren leder avslutningsvis en sammanfattande diskussion kring det som framkommit under trepartssamtalet och dokumenterar samtalet.

VFU-uppgifter

Uppgift 1: Övergångar

Denna uppgift ger stöd till följande kursmål:

- självständigt konkretisera styrdokumentets innehåll i lärande och omsorgssituationer för barn i förskolan
- anpassa sitt pedagogiska ledarskap för ämnesområden inom det förskolepedagogiska fältet
- samverka med olika aktörer inom och utanför förskolan

I denna uppgift skall Du fokusera på övergångsaktiviteter på förskolan.

Övergångsaktiviteter kan vi identifiera som tex övergångar mellan aktiviteter, lämna /hämta i hallen och övergången mellan fri aktivitet till organiserad aktivitet

I denna uppgift skall Du dels **observera** övergången till lunchen och dels **delta** i en övergångsaktivitet i hallen när barnen går ut på gården.

A) Under observationen till övergången till lunchen Du

skall fokusera på följande under observationen 1) vad som händer mellan aktörerna?

2) vad är det för lärande som pågår?

3) vad är det för omsorgssituation som uppstår (omsorg, mellan barn-barn, barn-vuxen)?

4) vad händer under övergången?

5) vad handlar kommunikationen (verbal-icke verbal) om?

Du som student skall dokumentera din observation genom att anteckna rikligt (under och efter observationen). Ta med en liten anteckningsbok och penna till observationstillfällena. Du som student skall skriva upp alla fem frågorna i din anteckningsbok så att du kan lätt skriva upp vad du ser/vad du observerar! Under observationen kommer du att anteckna snabbt kring ovanstående frågor (1-5). Efter observationerna skall du som student fylla på och skriva ned dina intryck så att du kan få fram en så fullständig beskrivning av situationen som möjligt.

B) Delta i övergångar

Du som student skall också delta i en övergångsaktivitet när barnen går ut på gården.

Här är uppgiften att Du deltar i övergången tillsammans med barnen. Du gör de göromål som situationen kräver (hjälper barnen i hallen, samtalar med olika aktörer* etc etc). När du är i själva situationen skall du fundera över följande:

1) vad som händer mellan aktörerna just nu i denna stund?

2) vad är det för lärande som pågår just nu i denna stund?

3) vad är det för omsorgssituation som uppstår (omsorg, mellan barn-barn, barn-vuxen) just nu i denna stund?

4) vad händer under övergången just nu i denna stund?

5) vad handlar kommunikationen (verbal-icke verbal) om just nu i denna stund?

Efter den genomförda övergången- Skriv snabbt ner dina tankar och reflektioner om denna övergång. **Som aktörer menas alla de människor som på olika sätt blir del av och interagerar med varandra i anslutning till barnets vardag, d.v.s. andra barn och vuxna.*

Förberedelser för trepartssamtal

Som ett led i ditt pedagogiska ledarskap skall du också kunna reflektera över situationer/moment i förskolans verksamhet. Du skall bearbeta dina observationer från övergången till lunchen och dina intryck från deltagandet i övergången när barnen går ut genom att **reflektera** över dessa övergångar utifrån ett professionsperspektiv med fokus på

- 1) Samverkansperspektiv
- 2) Lärandeperspektiv,
- 3) Omsorgsperspektiv
- 4) Aktörsperspektiv
- 5) Läroplansperspektiv
- 6) Hur skulle du utveckla villkoren för den valda situationen

Du skall använda dokumentet ”**VFU-reflektionsunderlag kring övergångar på förskolan**” (Se Bilaga 1) för att dokumentera dina reflektioner. Knyt an dina reflektioner till Lpfö/Lgr11 (förskoleklass). Du skall ta med detta dokument till besöket/Skype-mötet.

Uppgift 2: Undervisning i förskolan SRE1-Skriftlig redovisning

1,5Hp U/VG

Examinator: Magnus Jansson ISV/LEN

Lärandemål:

- planera, genomföra, dokumentera och analysera en aktivitet i förskolan utifrån ett didaktiskt perspektiv

I uppgiften skall Du fokusera på ditt arbete under tiden med helhetsansvar. Här ska Du välja ut en undervisningssituation och du skall göra didaktisk analys av den.

Undervisning i förskolan:

I skollagen definieras undervisning som ”*sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtade och utvecklande av kunskaper och värden*”. Undervisningsbegreppet ska ges en vid tolkning i förskolan där omsorg, utveckling och lärande ingår och bildar en helhet i undervisningen. Att förskolan omfattas av begreppet undervisning förändrar inte förskolans uppdrag (Skolverket, 2016)

1) Du skall göra en planering av en aktivitet under helhetsveckan. Avsikten med planeringen är att reflektera över aktiviteten (undervisningen) och lärandet före genomförandet

Vilket är uppdraget enligt styrdokument! Hur tolkar jag det?

Vilka är de preciserade syftena för arbetet?

Vad skall din undervisning handla om?

Vilka metoder skall användas och varför?

- 2) Beskriv kort genomförandet av den aktivitet du har valt under helhetsveckan.
- 3) Reflektera över din undervisning, dvs distansera dig från den genomförda aktiviteten (undervisningen). Din didaktiska reflektion skall fokusera på följande frågor:
- Hur fick jag reda på barnens förkunskaper, förutsättningar och behov?
 - Vilket inflytande hade barnen över innehållet i aktiviteten (undervisningen)?
 - Hur fungerade metoden som användes?
 - Hur visade sig barnens motivation och lust att lära?
 - Hur fungerade jag i arbetet som ledare?
- 4) Vad behöver jag utveckla?

Arbetet skall omfatta 2-3 sidor, 1,5 radavstånd, Times 12. Texten lämnas in på Lisam senast fredagen den 7/12 kl. 17.00 Ange namn, arbetsgrupp och provkod på varje sida av arbetet.

Obligatorisk litteratur:

Skolverket (2016) *Förskolans Läroplan*, LpFö 98

Skolverket (2017) Lgr 11 (för studenter i förskoleklass).

Lindström, Gunnar & Pennlert, Lars-Ake (2009). *Undervisning i teori och praktik: En introduktion i didaktik*. Umeå: Fundo Förlag.

Bedömningsgrunder:

Här nedan följer bedömningsgrunder för uppgiften:

Väl Godkänd

För att den studerande skall erhålla betyget godkänd på uppgiften/texten ska följande vara uppfyllt:

- Arbetet innehåller alla fyra delarna och omfattar minst två A4 sidor.
- Den didaktiska analysen innehåller ett kritiskt förhållningssätt och reflektioner
- Den didaktiska analysen visar på fördjupade resonemang kring undervisningsmomentets olika delar i förhållande till didaktiska teorier

Godkänd

För att den studerande skall erhålla betyget godkänd på uppgiften/texten ska följande vara uppfyllt:

- Arbetet innehåller alla fyra delarna och omfattar minst två A4 sidor.
- Den didaktiska analysen innehåller ett kritiskt förhållningssätt och reflektioner

Underkänd

- Studenten har ej planerat, genomfört och dokumenterat en aktivitet i förskolan.
- Den didaktiska analysen innehåller ej ett kritiskt förhållningssätt och reflektioner

Att inte uppfylla kriterierna för G innebär att man blir underkänd. OBS! Olika typer av fusk, t.ex. plagiat, leder också till betyget Underkänd.

Omexaminationer:

V.03 den 18 januari, v. 23 den 7 juni och v. 33 2019, den skriftliga uppgiften lämnas in på Lisam.

Uppgift 3:

VFU-uppgifter som skall användas i andra kurser på förskolläraryrket

A) Insamlad data ska senare användas i två examinerande rapporter i kursen 970G16.

Mer information kommer i studiehandledningen för 970G16.

B) Till Uk5 970G20 VT2019. Förskollärares ledarskap

Spela på video in dig själv i en situation (eller gärna flera situationer) tillsammans med, ett eller flera barn, under 5-8 minuter. Välj en naturlig situation som t ex lek, mat, påklädning. På vilket sätt möter du som pedagog barnet och hur förhåller du dig till barnet? Innehållet i aktiviteten är ej det viktiga utan det är mötet mellan dig och barnet. Du får genom den här övningen möjlighet att sätta strålkastarna på dig själv, granska dig själv, bli speglad. Vi kommer att titta på din videofilm och Du presenterar din analys för gruppen. Glöm inte att informera föräldrarna om uppgiften. Tänk på etiska aspekter.

Bedömningsunderlag

Observera att det är först efter att du gjort alla dina fem veckor av VFU som din handledare ska fylla i och skicka in bedömningsunderlaget till den adress som finns angiven längst ner i dokumentet. OBS, kontrollera att din handledare anger kurskoden 970G38 på kuvertet.

Be gärna om en kopia på bedömningsformuläret, eftersom originalet arkiveras på LiU och ej delas ut. Som hjälp för att uppnå alla kriterier behöver du arbeta med din utvecklingsguide.

Följande examinationer hör till denna VFU-kurs:

Kursen examineras genom uppvisande av grundläggande sociala och didaktiska lärarförmågor samt genom skriftlig redovisning, (se även s 3)

Provkoder

GDLF - Grundläggande didaktiska lärarförmågor, 4 hp UV

GSLF - Grundläggande sociala lärarförmågor, 2hp UG

SRE1-Skriftlig redovisning 1,5hp UV

På kursen ges betygen Väl Godkänd, Godkänd eller Underkänd.

Den studerande som erhåller betyget Godkänd eller Väl godkänd på kursens olika examinerande moment har därmed blivit klar med kursen. Det är inte möjligt för studerande som fått betyget G att skriva och göra om examinationerna för att kunna få VG. För VG som kursbetyg krävs att provkoderna GDLF och SRE1 är bedömda som VG.

Kursmål: Didaktiska lärarförmågor (Provkod:GDLF)	Kriterium Godkänd	Kriterium Väl godkänd	Underkänd
Självständigt konkretisera styrdokumentets innehåll i lärande och omsorgssituationer för barn i förskolan	<i>Studenten konkretiserar självständigt styrdokumentets innehåll i lärande och omsorgssituationer för barn i förskolan. Studenten motiverar på ett acceptabelt sätt sina val.</i>	<i>Studenten konkretiserar på ett nyanserat och självständigt sätt styrdokumentets innehåll i lärande och omsorgssituation-er för barn i förskolan. Studenten motiverar på ett välgrundat sätt sina val.</i>	<i>Studenten uppvisar ej Godkänd-nivå .</i>
Anpassa sitt pedagogiska ledarskap för ämnesområden inom det förskolepedagogiska fältet	<i>Studenten anpassar sitt ledarskap för ämnesområden inom det förskolepedago- giska fältet på ett fungerande sätt.</i>	<i>Studenten anpassar sitt ledarskap för ämnesområden inom det förskolepedagogiska fältet på ett flexibelt och initiativrikt sätt</i>	<i>Studenten uppvisar ej Godkänd-nivå</i>

Ta ett helhetsansvar för att, i enlighet med gällande styrdokument, didaktiska teorier och modeller, genomföra	<i>Studenten tar helhetsansvar och genomför undervisning i förskolan. Studenten knyter på ett fungerande och reflekterande sätt an till förskolans</i>	<i>Studenten tar helhetsansvar och genomför på ett nyanserat och välgrundat sätt undervisningen i förskolan. Studenten knyter på ett välmotiverat, reflekterande och</i>	Studenten uppvisar ej Godkänd-nivå
--	--	--	--

undervisning i förskolan och knyta			
den till utveckling, lärande och fostran i förskolans verksamhet	<i>styrdokument, med fokus på utveckling, lärande och fostran samt kopplar till didaktiska teorier och modeller</i>	<i>fördjupat sätt an till förskolans styrdokument, med fokus på utveckling, lärande och fostran samt kopplar till didaktiska teorier och modeller</i>	

Planera, genomföra, dokumentera och analysera en aktivitet i förskolan utifrån ett didaktiskt perspektiv Provs kod: SRE1	<i>Studenten har planerat, genomfört och dokumenterat en aktivitet i förskolan. Den didaktiska analysen innehåller ett kritiskt förhållningssätt och reflektioner</i>	<i>Studenten har noggrant planerat, väl genomfört och omsorgsfullt dokumenterat en aktivitet i förskolan. Den didaktiska analysen visar på fördjupade resonemang kring undervisningsmomentet olika delar i förhållande till didaktiska teorier</i>	Studenten uppvisar ej Godkänd-nivå
kursmål: Sociala lärarförmågor Provkod:GSLF	Kriterium Godkänd		Underkänd
Att kunna samverka med olika aktörer inom och utanför förskolan	<i>Studenten visar förmåga att ta initiativ och agerar på ett ansvarsfullt sätt i samverkan med olika aktörer inom och utanför förskolan</i>		Studenten uppvisar ej Godkänd-nivå

Examination av tillämpade sociala och didaktiska förmågor begränsas till tre (3) tillfällen.

Lycka till!

Magnus Jansson, kursansvarig och examinator magnus.jansson@liu.se

Britt Westanmo, kursmentor britt.westanmo@liu.se

Pernilla Björknert Pehrsson, kursmentor

pernilla.bjorknert.perhsson@liu.se

BILAGA 1.

VFU-reflektionsunderlag kring övergångar på förskolan

Anteckna dina reflektioner och ta med dokumentet till trepartssamtalet (Besök/Skype)!

Områden	Reflektioner
1) Samverkansperspektiv	

2) lärandeperspektiv	
-----------------------------	--

3) Omsorgsperspektiv	
-----------------------------	--

4) Aktörsperspektiv	
5) Läroplansperspektiv	
6) Hur skulle du utveckla villkoren för den valda situationen	

